

# Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

---

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

---

Nr. 12. Den 23 Marts 1799.

---

## Love og Rødder.

Den 20 d. M. har Hs. Majestæt underskrevet en Forordning, der befaler, at en af Collegio medico fattet Pharmacopoea pauperum, som er vedhæftet Forordningen, skal tjene til Regel for alle Medici og Chirurgi, saa at disse, i at foreskrive Lægemidler, som betales af milde Stiftelser, eller bekostes af det Offentlige, skulle være pligtige at indskrænke deres Valg af Medicamenter til de Slags, der findes anførte i bemaeldte Pharmacopoea. Denne Forordnings væsentlige Indhold er følgende: At da Hs. Majestæt, ved at anstille Undersøgelser over Fattigvæsenets Tilstand, med Hensyn til at raade Bod paa dets Mangler, har erfaret, at de Lægemidler, der forbruges til Sygges Helbredelse, beløbe sig til saa betydelige Udgifter for de vedkommende Stiftelser eller det Offentlige, hvorfra disse Omkostninger udbedes, at samme medtage en alt for stor og uforholdsmæssig

mæssig Deel af de Penge, der ere bestemte og udfordres til de Nødlidendes Pleie og Fattig-Anstaltens Opretholdelse; og da Hs. Majestæt tillige er bleven underrettet om, at denne Udgift kunde for en stor Deel indfræktes og formindskes ved fornuftig og god Huusholdning, i Henseende til Forfristerne af Lægemidler, hvortil ofte vælges de mere kostbare Slags, uagtet der gives ringere, som ere ligesaa kraftige og virksomme; saa har Allerhøiøstsamme, i Betragtning heraf, fundet det gavnligt, ved denne Forordning, at kundgjøre en af Collegio medico (efter Overlæg med Pleie-Lægerne) udført og af Hs. Majestæt approberet Pharmacopoea pauperum, der skal indeholde en fuldkommen og tilstrækkelig Opgave af alle fornødne Simplicia og Composita, og deriblant de fleste af saadanne Slags, som kunne have for billige Priser.

Denne Pharmacopoea befaler Hs. Majestæt, at skulle herefter tjene til Regel saavel for Pleie-Lægerne, som for alle andre Medici og Chirurgi, saa at de, i at foreskrive Lægemidler, hvis Bekostning udredes enten af milde Stiftelser, eller af det Offentlige, skulle være pligtige til at indskrænke deres Valg af Medikamenter til det Forraad, der findes anført i bemældte Pharmacopoea.

---

Da Justitiarius i Christiansands Stifts Overret har andraget, at der ofte iblant de Sager, som Norske  
 Lovs

Lovs I B. 16 R. omtaler, og i hvilke, saavel Forordningen af 31 Marts 1719 § 4, som Stiftsrets-Andordningens 27 § udtrykkeligen befale Situations-Karters Optagelse, kunne, efter hvad han har erfaret, gives dem, hvis Gjenstande ikke lønne de dermed forbundne Omkostninger, ligesom og Parterne, for at spare disse uforholdsmæssige Udgifter, undertiden kunne være enige om, uden saadant Kart, at lade det komme an paa, hvad Dommer og Laugs-Ret, efter Aastedets Befaring og Vidners Udsigende, skønne at være Ret; i hvilket Tilfælde det kan synes moralskt urigtigt, at paatvinge dem de Omkostninger imod deres Villie, som et saadant Karts Optagelse medfører; saa er det, i Anledning heraf, samt efter Høiesterets derover afgivne Erklæring, ved Reskript, af 15 d. M., til Stiftamtmanden over Christiansands Stift, fastsat: at der herefter, med Situations-Karters Optagelse i Aasteds og Markesjelds Sager, maa forholdes paa samme Maade, som ved Reskript under 9 Novbr. 1781 er bestemt for Bergens Stift; saa at 1) i alle Aasteds og Marktegangs Trætter, har Eisanten for Under-Retten, ved Stevningen at irettelægge, efter Dommerens Tilspørgsel og Bederpartens lovlige Tilfaldelse erklære: om han er fornøiet med, at Sagen uden Afribsnings-Kart, efter Beviislighederne og Rettens Befaring, paadømmes; erklærer han og Bederparten dem, da fornøiede med, at Sagen, uden Af-

rids-

ridsning over Afskædet, paafindes, maa det være Undersdommeren tilladt, med sine Meddoms-Mænd, Sagen, uagtet intet Situations-Kart er taget, til Paadømmelse at antage, og derudi, efter Omstændighederne, fælde Dom. 2) Skulde Citanten ansee Kart nødvendigt, tilkommer ham og at anskaffe samme, hvilket da bør indeholde ei alene hans formeentlige Strækning, men endog den Strækning, hans Vederpart paastaar; men erklærer han, efter første Post, ingen Afriidsning at forlange, bør Vederparten, om han samme paastaar, bestride de paa Kartet, der ligeledes bør indeholde, saavel hans, som Citantens formeentlige Strækninger, medgaaende Omkostninger, uden at Citanten, hvad enten han vinder eller taber, derudi bør tage Deel.

---

Under 5 d. M. er igjennem det tydske Cancellie udfærdiget et Patent for Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen, Herstædet Pinneberg, Grevsstædet Rantzau og Staden Altona, hvorved bekiendtgjøres Hs. Majestæts Resolution: at herefter, Advokaterne undtagne, ingen med kongelig Bestalling forsynet Embedsmand, Professor ved Kiels Universitet, Borgemeester i en Stad o. s. v., uden Hs. Majestæts Tilladelse, maa paatage sig noget Justitiariat (Guds- eller andet Patrimonial-Dommer-Embed), eftersom de derved letteligen overvældes med alt for mange Forretninger, hvilke foranledige For-

søm-

sommelse af deres Embeds-Pligter og hyppig Fraværelse fra deres anviste Embeds-Sted.

### Blandede Efterretninger.

I Følge en fra Justitiarius i Høiesteret til Cancelliet indkommen Beretning, er der i bemældte Rets tredie Session, som ophørte den 20 Febr. sidstleden, blevet paadømt 60 Sager og 5 forligte; naar disse lægges til de i de foregaaende Sessioner paadømte 277 Sager, saa ere i alt for Aaret 1798 afgjorte 342 Sager, iblandt hvilke have været 122 Delinquent-Sager.

Fortegnelse over de Quantiteter Kornvarer, hvor paa de fleete Bud ved Licitation i Rentekammer-Kollegiet d. 13 d. M. ere antagne:

I. Til Sø-Etaten, som blev opbudt saaledes: at Kornvarene leveres frit til Sø-Etaten i Kjøbenhavn:

Rug

#### I. Til Proviantgaarden

a. i næstkommende April Maaned 1799:

|        |                     |           |                |
|--------|---------------------|-----------|----------------|
| No. 1. | 1000 Tdr.           | • • • • • | for 26 Mk. 4 ß |
| No. 2. | 1000                | • • • • • | 26 —           |
| No. 3. | 1000, deraf 500 for | • • • • • | 25 — 12        |
|        | 500                 | • • • • • | 26 —           |
| No. 4. | 900                 | • • • • • | 25 — 12        |

b. i

## b. i Juni eller Juli Maaned 1799:

|        |           |           |            |
|--------|-----------|-----------|------------|
| No. 1. | 1000 Tdr. | • • • • • | 24 Mk. 15ß |
| No. 2. | 1000      | • • • • • | 24 — 15    |
| No. 3. | 1000      | • • • • • | 24 — 14    |

## c. i August eller September Maaned 1799:

|        |           |           |           |
|--------|-----------|-----------|-----------|
| No. 1. | 1000 Tdr. | • • • • • | 24 Mk. 6ß |
| No. 2. | 1000      | • • • • • | 24 — 6    |
| No. 3. | 1000      | • • • • • | 24 — 6    |
| No. 4. | 500       | • • • • • | 24 — 6    |
| No. 5. | 970       | • • • • • | 24 — 6    |

Erter

## d. i April Maaned 1799:

|          |           |            |
|----------|-----------|------------|
| 951 Tdr. | • • • • • | 24 Mk. 15ß |
|----------|-----------|------------|

## 2. Til Grynsmøllen:

## a. i næstfølgende April Maaned 1799:

Torædet Vng

|        |          |           |          |
|--------|----------|-----------|----------|
| No. 1. | 800 Tdr. | • • • • • | 18 Mk.   |
| No. 2. | 1000     | • • • • • | 19 —     |
| No. 3. | 1000     | • • • • • | 18 — 10ß |
| No. 4. | 500      | • • • • • | 18 — 6   |
|        | 402      | • • • • • | 18 — 4   |

## b. i Mai eller Juni Maaned 1799:

|        |           |           |           |
|--------|-----------|-----------|-----------|
| No. 1. | 1000 Tdr. | • • • • • | 18 Mk. 4ß |
| No. 2. | 350       | • • • • • | 18 — 4    |
|        | 150       | • • • • • | 18 — 8    |

## 3. Til Frederiksværn i Norge, i Mai Maaned 1799:

|                       |           |        |
|-----------------------|-----------|--------|
| Mug: 511 Tdr. 7 Skpr. | • • • • • | 27 Mk. |
|-----------------------|-----------|--------|

II. Til Land-Etatens Brødbagning i Danmark, hvor-  
til Kornvarene leveres strax ved Skibsfartens Åb-  
ning i Foraaret 1799:

Rug

a. til Hofbager Henrichsen i Citadellet Frederiks-  
havn:

No. 1. 1000 Edr. " " " " " " 24 Mk. 12 ½

No. 2. 1000 " " " " " " " 24 — 12

No. 3. 1000 " " " " " " " 24 — 10

b. til Brødbagnings-Entreprenør Bugges Enke  
og Med-Interessent Rørbye, i Citadellet Fre-  
derikshavn:

No. 1. 1000 Edr. " " " " " " 24 Mk. 12 ½

No. 2. 920 " " " " " " " 24 — 12

c. til bemældte Bugges Enke og Rørbye paa  
Kronborg Fæstning:

500 Edr., deraf 50 Edr. for " " 26 Mk. 7 ½

50 " " " " " 26 — 11

400 " " " " " 26 —

III. Til Land-Etatens Brødbagning i Norge, som le-  
veres strax ved Skibsfartens Åbning i Foraaret  
1799:

Rug

a. til Krigsraad Stevers i Frederikstad

800 Edr. " " " " " " " 26 Mk. 6 ½

b. til

b. til Brebbagnings-Entreprenør Conradi i Fres-  
derikshald

1038 Edr., deraf 600 Edr. for . . . 26 Mk. 1 β

438 . . . . . 26 — 7

c. til Magasin-Forvalter Suhm i Trondhjem

800 Edr. for . . . . . 29 Mk.

d. til det bergenshusfeste Infanteri-Regiment i Bergen

600 Edr. . . . . 26 Mk. 15 β

e. til Lieutenant v. Holtermann i Christiansand

400 Edr. for . . . . . 26 Mk. 12 β

f) til Kjøbmand Böhme i Laurvig

321 Edr. for . . . . . 26 Mk. 14 β

g. til Magasin-Forvalter Lange i Christiania

700 Edr. for . . . . . 26 Mk. 8 β

#### IV. Til anden kongelig Tjeneste.

A. Kornvare, som udskibes til Drammen efterskrevne  
bestemte Tider, og afleveres sammesteds imod Ma-  
gasin-Forvalter Scheitlis Qvitteringer;

Rug

a. i April Maaned 1799:

No. 1. 1000 Edr. . . . . 26 Mk.

No. 2. 1000 . . . . . 26 — 6 β

No. 3. 1000 . . . . . 26 — 10

No. 4. 1000 . . . . . 26 — 6

No.

|        |      |           |                         |
|--------|------|-----------|-------------------------|
| No. 5. | 1000 | • • • • • | 26 Mk. 10 $\frac{1}{2}$ |
| No. 6. | 1000 | • • • • • | 26 — 10                 |
| No. 7. | 1000 | • • • • • | 26 — 12                 |

## b. i Mai Maaned 1799:

|        |                          |           |                        |
|--------|--------------------------|-----------|------------------------|
| No. 1. | 1000 Edr.                | • • • • • | 26 Mk. 9 $\frac{1}{2}$ |
| No. 2. | 1000, deraf 600 Edr. for | • •       | 26 — 9                 |
|        | 400                      | • • • • • | 26 — 10                |
| No. 3. | 1000                     | • • • • • | 26 — 10                |
| No. 4. | 1000                     | • • • • • | 26 — 8                 |
| No. 5. | 900                      | • • • • • | 26 — 6                 |

## c. i Juni Maaned 1799:

|        |           |           |        |
|--------|-----------|-----------|--------|
| No. 1. | 1000 Edr. | • • • • • | 26 — 4 |
| No. 2. | 600       | • • • • • | 26 —   |

Byg

## d. i Juni Maaned 1799:

|        |           |           |                        |
|--------|-----------|-----------|------------------------|
| No. 1. | 1000 Edr. | • • • • • | 16 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ |
| No. 2. | 1000      | • • • • • | 16 — 6                 |
| No. 3. | 1000      | • • • • • | 16 — 4                 |
| No. 4. | 1000      | • • • • • | 16 — 2                 |
| No. 5. | 900       | • • • • • | 16 — 1                 |

B. Kornvare som leveres til Magasin-Forvalter Lange  
i Christiania i det seneste inden Juni Maanedes Ud-  
gang 1799:

Havre

|                       |           |                         |
|-----------------------|-----------|-------------------------|
| 1072 Edr. 4 Skpr. for | • • • • • | 13 Mk. 15 $\frac{1}{2}$ |
|-----------------------|-----------|-------------------------|

Udføiklige Løsgjengere, udvandrede fra Smaalehnes Amt, have for nogen Tid siden begyndt at streife omkring i Landet, hvor de forsamlte Folk især af Almuen omkring sig, og, under ei ubetydeligt Tillob af disse, holde offentlige Taler og Forelæsninger over Religions-sager. De ere saaledes antrufne i Buskeruds Amt paa Rodum og i Hougsumd paa Eger, og have ligeledes indfundet sig i Christiania og Opsloe: paa hvilke Steder de have prædiket for Almuen, der baade i Huse og paa aaben Mark samler sig for at høre paa dem. Da saadant Forhold aabenbart strider imod Anordningerne, der forbyde alle af Almuen at omvænke som løse og ledige Personer, og tilholde enhver, som intet Gaardebud har at besørge, at søge aarlig fast Tjeneste, saa lod vedkommende Stiftsøvrighed benævnte Personer for det første betyde, at de strax maatte afholde sig fra saadan Omvænken, og begive sig hjem til deres Fædested, da de ellers kunde vente som Løsgjengere at blive indsatte i Tugthuset; men da de fiemdeles vedbleve at opholde sig paa ovennævnte Steder og i Bøigerne deromkring, bleve de af Stiftamtmanden over Aggerhuus Stift og af Amtmanden over Buskeruds Amt paagrebne \*), og ved

\*) De i Buskeruds Amt paagrebne vare en Gaardmands Søn fra Egnen ved Frederiksstad og en Skomager-Dreng fra Christiania, begge omtrent af 18 til 20 Aars Alder.

ved Lehnsmændene transporterede til deres Hjemsted, hvor de bleve overleverede til Øvrigheden. Efter at have modtaget ovennævnte Stiftamtmands og Amtmands Indberetning, denne Sag angaaende, har Cancelliet, under 16 d. M., tilskrevet Amtmanden over Dufferuds Amt, at lade de Paagjeldende, om de for Eftertiden skulde antræffes i lige Forseelse, tiltale som Løsgjengere ved en Tugthuus-Ret.

---

Ved et, under 25 Mai 1793, oprettet Testamente, og senere Kodiciel af 4 Sept. s. A., har forhenværende Eier af Baronierne Einsfeldsborg og Rjørup i Fyen, den senere i Stralsund under Svenske-Pommern afgaaene Anshelm Carl Greve af Putbus, til Understøttelse for de meest trængende fattige paa ovennævnte Baronier, skænket den Summa 500 Rdlr., som af Exekutores Testamenti er udbetalt til de i Kodicillet nævnte Ephorer for Legatet, til hvis Bestyrelse Renternes Anvendelse er overdraget. Af disse Legatets nuværende Ephorer er, dels for at fyldestgjøre i alle Maader Giverens Villie, dels for at sikkre saavel dem selv som deres Eftermænd for alt mueligt Ansvar, samt for at sanktionere Legatet selv, affattet en efter Giverens Hensigt indrettet Fundats af følgende, udtogsviis affattet, Indhold.

- 1) Dette Legat skal bestandigen bære Navn af: Grev Puthuskes Donation paa 500 Rdlr. til Fattige paa Baronierne Einsidelsborg og Rjorup i Hyen;
- 2) af Legatets Kapital maa under intet Paaskud nogenfinde noget optages, men dets fulde Summa skal, mod anordnet Sikkerhed, staae til evig Tid usormindsket;
- 3) Direktører eller Ephorer for Legatets Kapital og Renternes sundatsmessige Anvendelse ere og forblive stedse følgende 3 Embedsmænd, alle pyp Officio:
  - a. Sognepræsten for Aggersnæs Menighed,
  - b. Sognepræsten for Nørre-Naraae- og Nederslev-Menigheder, og
  - c. Birkedommeren ved ovennævnte Baroniers Birk, eller den Embedsmand, som, under hvilket Navn eller Titel, beklæder dette Underdommer-Embed;
- 4) Disse Direktører tage i Henseende til Legatets Administration og deraf flydende Forretninger Sæde mellem sig efter deres Genium i Embederne, uden Hensyn til anden muelig Forrang;
- 5) I Henseende til Kapitalens Omsætning og til Almisse-Lemmernes Antagelse og Portionernes Bestemmelse have de alle ligegjeldende Vota; dog prævalere 2 eensstemmende Vota mod det 3die dissenterende;
- 6) Renterne uddeles 2 Gange aarligt, hvergang det Halve, til St. Hansdag og Jule-Høitid, og antages

ges saa mange Fattige, som Renten kan tilstrække: dog at de alle ere af Baroniernes meest Nødtrængende uden Forskjel paa Køn, og at ingen hvert Halvaar nyder under 3 Mark eller over 9 Mark, ifølge Testators Willie;

7) Ingen kan antages til dette Legats Nydelse, med mindre han (hun) er Fattig paa det Gods, der i Aaret 1769, da Grev Putbus aafstod samme, virkelig henhørte under oftmældte Baronier: i hvilken Hensigt den skal erhverves og til denne Fundats henlægges en af nuværende Direktører approberet Gienpart af Baroniernes Jordebog til Udgangen af Aaret 1769;

8) Der skal indrettes en Protokol, hvori Legatets Fundats med Konfirmation skal indføres, og et kort Regnskab ved hvert Aars Udgang afgives, hvoraf bør kunne sees:

a. hvor Kapitalen staaer og mod hvad Sikkerhed;

b. hvormeget Renten for afvigte Regnskabs Aar har udgjort, og

c. hvad og hvormeget enhver navngiven Pensionist i Aaret har erholdt;

9) Det skal overlades til Senior, enten han selv vil afsætte Regnskabet, eller lade den efter Omgang hvert tredje Aar afveje med sig og Med-Kolleger; endeligen

10) Legatets Pantebreve, Protokol og Original-Fundats seges og findes bestandigt hos Senior, hvorfor og den Næstældste, ved Seniors enten Forskyttelse eller Dødsfald, strax har at requirerere, hvad han da, som Senior, tiltræder Ansvar for.

Denne Fundats er, under 15 d. M., gratis konfirmeret.

Fra Direktionen for Estvadgaards Kloster i Viborg Stift, med den derunder hørende mindre Stiftelse for fattige Enker, hvilke ere berettigede til fri Bolig i den saa kaldte Bentzonsgaard i Viborg, og at nyde visse aarlige Penge, er til Cancelliet indkommen en Forestilling, hvori foredrages, at det ved Vacance ofte indtræffer, at Ekspektantinderne ikke, efter igjentagne Indkaldelser i Aviserne, mælde sig, hvilket forarsager Uvisshed om, til hvem Portionerne skulle eller kunne udbetales; ligesom Direktionen ogsaa foreslæaer, at et Tvangsmiddel maatte anvendes, for at have den deraf flydende Norden. I Anledning heraf er det, efterat denne Sag har været Hs. Majestæt foredragen, ligesom tilførn ved Reskripterne af 20 Dec. 1790 til Patronerne for Roeskilde og Direktionen for Stovringgaards Klostere, ved Reskript af 15 dennes fastsat: at Direktionen for bemældte Estvadgaards Kloster maa være bemyndiget til, saavel nu strax for alle Paagjældende at bekjendtgjøre, som herefter, ved Kommunikationen af enhver ny Ansættelse, at meddele Vedkommende Efterretning om, at

de,

de, inden Marts Maanedes Udgang hvert Aar, have til Direktionen at indberette, om de ere i Live, og hvor de opholde sig, samt at der ligeledes skal anmeldes de Indskrevnes Giftermaale eller Dødsfald. I øvrigt har hver bemældte Direktion paa lige Maade for Bedkommende at bekjendtgjøre, at naar de i Klosteret, eller forbemældte derunder hørende mindre Stiftelser indskrevne Enker, eller Jomfruers Forældre eller Formyndere, i to Aar efterlade at meddele Direktionen de saaledes befalede Efterretninger, bør de for første Gang bøde 10 Rdlr. og siden hver Gang dobbelt saa meget til Stiftelsens Kasse.

### Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 20 Marts er Kand. Theol. N. L. Thörning konfirmeret til Personel-Kapellan for Rietterup og Giøtterup Menigheder i Aalborg Stift; Sognepræsten for Hedrum, Qvelle og Hvarnæs, A. F. Schrøeter ligeledes til Sognepræst for Sandeherrets Menighed i Grevskabet Laurvig; Birkedommeren paa Vesterlandsföhr, E. L. Schmidt, beskikket til Birkeskriver ved Kronborg Distrikts Birk i Sjælland; Prokurator T. Dahl ligeledes til Byskriver i Eghsted og Herredsskriver i Hillerslef og Hundborg Herresder under Aalborg Stift; Birkedommeren ved Antvorskov Distrikts Birketing, Cancellie-Sekretær N. L. Bagger, ligeledes at være tillige Birkeskriver sammesteds, samt ene Raadmand i Slagelse, udi den, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entledigede Raadmand

J. Bechs Sted; Raadmand samt By- og Raadstueskriver i Korsøer, Cancellie-Sekretær A. Torp, ligesaa at være tillige Borgemeister og Byfoged sammesteds; og skal alle disse Embeder i Korsøer for Estertiden være forenede. Sørensskriveren over Hardanger, Bøsse- og Lysø-Klosters Birk i Bergens Stift, D. B. Heiberg, er, efter Ansøgning, i Naade entlediget fra sit Embede med 300 Rdlrs. Pension af samme.

**Under det tydske Cancellie:** Den 15 Marts er Kand. Theol. J. W. Dieck konfirmeret som Diakonus i Bispevort i Landskabet Eiderstedt.

**Under Generalitetet:** Den 15 Marts er den ved Arsenalet i Trondhjem staaende Fyrværker, C. F. Roshaug, behaadet med Karakter af Sekond- og Løsthaus-Lieutenant; ved de 2de Høllandiske Bataljoner let Infanteri er Premier-Lieutenant Gruner af anden Batallion, befuldmægtiget til Stabs-Kapitain i første Batallion, i afsøbe Kapitain Brecks Sted; den karakteriserede Premier-Lieutenant Sehested, af anden Batallion, til virkelig Premier-Lieutenant, og den karakteriserede Sec. Lieutenant v. Schmidt, af første Batallion, til virkelig Second-Lieutenant, begge ved anden Batallion.

**Under Rentekammeret:** Den 20 Marts er Amtmanden for Stavanger Amt, Kammerjunfer J. D. v. Scheel, i Naade forlovet fra Embedet med Pension; Land-Inspektør J. F. Wesenberg ansat til Stifts Land-Inspektør i Aarhus Stift, og Kobberstikker G. L. Zahde her af Staden, efter Ansøgning, forundt Bestatning som Hof-Kobberstikker.